

Täysistunto

Torstai 14.3.2024 klo 16.00—18.35

2.2. Suullinen kysymys kiristyneestä työmarkkinatilanteesta (Olga Oinas-Panuma kesk) Suullinen kysymys SKT 42/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

Keskustelu

16.13 **Olga Oinas-Panuma kesk:** Arvoisa puhemies! Lentokoneet tankkaavat tällä hetkellä naapurimaissa, kotimaassa tuntuvat tankit tyhjenevän ja tyhjenevän, ja yritykset laittavat oviaan kiinni. Tämä lakkokaaos on kokonaisuutena mennyt liian pitkälle. [Eduskunnasta: Kyllä!] Pieniäkään myönnytyksiä ei tehdä, ei suuntaan eikä toiseen. Eihän tässä ole mitään järkeä. Koko Suomi seisoo tällä hetkellä odottamassa, milloin tämä kinastelu loppuu. Tässä ei ole enää pitkään aikaan oikeastaan ollut kyse mistään muusta kuin arvovaltakiistoista. Teidän uudistukseenne säästöt ovat valuneet jo Kankkulan kaivoon. [Vasemmalta: Näin on!] Tästä touhusta tulee jättilasku meidän veronmaksajille.

Pyydän nyt sekä vasemmiston jarruosastolta että oikeiston taskuliinakerholta, että lopetetaan tämä kaaos ja palatkaa ystävällisesti neuvottelupöytään. Laiha sopu on nimittäin aina parempi kuin lihava riita. Pääministeri Orpo, aiotteko te itse ryhtyä neuvottelemaan, jotta tämä lakkokaaos loppuu, ja miten te pidätte huolta tavallisten ihmisten pärjäämisestä näiden lakkojen aikana?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.15 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin viime perjantainahan olivat palkansaajajärjestöt koolla ja haettiin keinoja saada uudestaan käyntiin Suomen työmarkkinamallin neuvottelut, kaikki sinne mukaan, myös SAK, joka on neuvotteluista lähtenyt pois. Samaan aikaan nyt on aika, milloin aidosti voi vaikuttaa paikallisen sopimisen lainsäädännön sisältöön lausuntokierroksella, [Välihuutoja vasemmalta] mutta kun kuuntelin tätä, niin valitettavasti se jälleen kerran kuulosti siltä, että annetaan periksi niistä keskeisistä uudistuksista, [Vasemmalta: Vähän nöyryyttä! Nöyryytyspeliä!] joita suomalaiset yrittäjät ja suomalainen talouden kasvu kaipaavat, koska se, mitä meiltä halutaan ja mitä toinen puoli — valitettavasti näin on — kutsuu neuvottelemiseksi, on se, että hallitus luopuisi näitten keskeisten uudistusten ytimestä, ja silloin ne jäisivät taas tekemättä. [Vasemmalta: Ei pidä paikkaansa!] Kyllä on tilaa neuvotella. Kuunnellaan asiantuntijoita, kuunnellaan palkansaajajärjestöjä ja tehdään hyvää lainsäädäntöä, jolla Suomeen saadaan työtä ja hyvinvointia. [Välihuutoja vasemmalta]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Saarikko.

16.16 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on vakavoitunut ja vakavoitumassa päivä päivältä lisää talouden, työllisyyden, yhteiskuntamme eheyden, yhtenäisyyden ja pahimmillaan yhteiskuntarauhan näkökulmasta. Poteroita kai vetaan yhä syvemmälle. Täältä muun muassa edustaja Zyskowicz välihuutelussaan totesi sinänsä aivan oikein, että totta kai tässä on kysymys demokratiasta, kansanvallasta ja vaaleilla valitun hallituksen toiminnasta — mutta pääministeri Orpo, kun teidät valittiin pääministeriksi, te olette kaikkien suomalaisten pääministeri. [Vasemmalta: Näin on! — Kylä!] Te edustatte koko Suomea, ja siksi yhteistyön viesti on viesti, jota teidän kannattaisi nyt vakavasti kuulla.

Tätä riitelyä Suomi ei kestä pitkään, ja oma kysymykseni ulottuu nyt vähän yksittäisiä lakiesityksiä ja tätä kevättä kauemmas: Me olemme nyt jo kuulleet puheenvuoroja ay-liikkeen suusta, että ei tämä tähän jää. Työehtosopimusneuvottelut ovat edessä, silloin ollaan sopimuksettomassa tilassa [Krista Kiuru: Kyllä kalliiksi tulee!] ja lakkoiluun on täysi tila ja oikeus, puhumattakaan siitä, että hyvä aie paikallisesta sopimisesta saattaa romuttua, [Puhemies koputtaa] ja tällä voi olla vuosien hinta Suomen talouden kilpailukyvyille ja yrityksille, joita kyllä tämä maa kipeästi tarvitsee. Kysyn, pääministeri Orpo, teidän pidempää näkyänne: ymmärrätkö te, mihin tämän kevään käännteet ja syvä riita ja yhteiskuntarauhan rikkoontuminen pahimmillaan johtavat myös Suomen talouden kannalta? Toivon, että mietitte tätä vakavasti. [Krista Kiuru: Erinomainen kysymys!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.17 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eli siis pitäisi antaa periksi niistä uudistuksista, [Välihuutoja] jotka ovat aivan välttämättömiä. Paikallisen sopimisen ytimestä pitäisi antaa periksi siksi, että lakot ovat ylimitoitettuja, niitä kovennetaan koko ajan ja niillä aiheutetaan valtavaa vahinkoa suomalaiselle taloudelle. Lakot ovat ylimitoitettuja verrattuna niihin uudistuksiin. [Antti Kurvinen: Ovat ylimitoitettuja, samaa mieltä!]

Puheenjohtaja Saarikko, arvostan mahdollisuutta puhua siitä visiosta. Todellakin ollaan kaikkien suomalaisten puolella, mutta se vaatii sen, että me saamme taloutemme kuntoon. Talous kestäväälle kasvu-uralle, ihmisille töitä, Suomeen investointeja. Se on se avain tässä, jotta meillä on varaa pistää rahaa koulutukseen, taistella luontokatoa vastaan ja ilmastomuutosta vastaan ja pitää huolta turvallisuudesta. Sellaista Suomea me ollaan rakentamassa, mutta se ei onnistu, jos Suomessa ei ole työpaikkoja. [Välihuutoja] Otetaan vaikka IMF, joka viimeksi sanoi, että Suomi tarvitsee nimenomaan kipeästi uudistuksia työmarkkinoille, ja näillä uudistuksilla on merkittävä vaikutus talouden kasvuun ja työllisyyteen. Siksi näitä tehdään, jotta Suomessa olisi huomenna parempi. [Puhemies koputtaa] Ei se tällä vasemmiston ei-linjalla etene.

Edelleenkin ei saisi tehdä yhtään mitään. Tiedän, että te ette ole samaa mieltä heidän kanssaan siitä, vaan haluatte uudistuksia, mutta jos riitaa jostain hakee, niin se löytyy tuolta. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Arvon edustajat, koetetaan malttia kuunnella toisiamme, ja koetetaan pysyä niissä minuutin puheenvuoroissa niin hallituksen kuin edusta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

jenkin puolelta, niin että saamme mahtumaan useamman puheenvuoron, koska niin kuin huomaatte, hyvin moni haluaa ääntä tänään käyttä. — Edustaja Honkonen.

16.19 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! ”Onpa melkoinen sotku. Kukahan tämän kaiken siivoaa?” [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ainaakaan kepu!] Arvoisa pääministeri, tuossa vaalien alla teillä oli tällainen ilmoitus lehdessä, kokoomuksen vaalimainos — ”Onpa melkoinen sotku. Kukahan tämän kaiken siivoaa?” Nyt vaikuttaa siltä, että kun olette käyneet tekemään näitä työelämäuudistuksia, joista, aivan oikein, moni on meidänkin, keskustankin, mielestä tarpeellinen, [Perussuomalaisten ryhmästä: Rusinat pullasta!] niin kylmä totuus näyttää siltä, että te ette ole tienneet, min-kälaiseen kaaokseen Suomi teidän toimienne johdosta tulee ajautumaan. Joukkoliikenne ei välttämättä ensi viikolla kulje. Onko edessä vielä vakavampia seurauksia? Yhteiskunnan perustoiminnot saattavat vaarantua. Ja ulospääsytietä tästä ei ole näkyvissä, puhumattaakaan siitä hintalapusta, joka tulee suomalaiselle vientiteollisuudelle ja suomalaisille yrityksille ja työntekijöille, jotka haluaisivat vain käydä töissä. Oletteko tietoinen, mikä hintalappu Suomen taloudelle tulee tästä lakkokaaoksesta, [Puhemies koputtaa] jonka teidän hallituksenne on saanut aikaan? [Keskustan ryhmästä: Paljonko saa maksaa?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kuka ministereistä haluaa vastata? [Antti Kurvinen: Voisiko pääministeri vastata? Pääministeri kantaa vastuun!] — Ministeri Rydman.

16.21 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt olisi varmaan syytä, että oppositio ensin päättäisi, mitä se oikeastaan haluaa. Täällä on ensin syyllistetty siitä, että hallitus olisi ryhtynyt työmarkkinaosapuoleksi. Toisaalta on syyllistetty, että hallituksen pitäisi ryhtyä neuvottelemaan työmarkkinaosapuolten kanssa, ikään kuin hallitus olisi jokin työmarkkinaosapuoli. [Naurua] Päättäkää nyt, kumpaa te haluatte.

Sitten seuraava kysymys on se, että täältä on vaadittu, että hallituksen pitäisi ottaa jonkinnäköinen oikeudellinen kanta sellaiseen työmarkkinatoimenpiteeseen, joka on menossa oikeussaleihin, ikään kuin me olisimme jokin tuomioistuin. [Vasemmalta: Älkää viisastelko!]

Hallitukselle on kyllä selvää, mikä on meidän roolimme. Me teemme lakiesityksiä, jotka tämä sali hyväksyy. Niihin ei tarvitse kysyä lupaa miltään muulta kuin tältä salilta, jonka kansa on valinnut.

Sen sijaan mitä tulee työmarkkinakysymyksiin, ne ovat tietystikin liittojen ja työnantajajärjestöjen välisiä neuvoteltavia asioita, mutta mitä tulee hallituksen politiikkaan, se tarkoittaa nimenomaisesti sitä, että me annamme lakiesityksiä ja tämä sali hyväksyy. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virta.

16.22 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus, te olette nyt johtaneet tätä maata pian vuoden. Olen yrittänyt todella olla rakentava, mutta se, mitä me nyt näemme, on historiallisen suuri velkataakka, sekasorto työmarkkinoilla, lisääntyvä lapsiperheköyhyys, osaajapulana syventyminen ja se, että kansainvälinen media

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

muistaa Suomesta lähinnä rasismista. Se herättää aika isoa huolta hallituksen arviointikyvystä.

Te sanotte, että te teette tämän vahvistaaksenne suomalaista taloutta. Se on tärkeä tavoite, mutta se on hieman epäuskottavaa, koska kaikki, mitä te olette saaneet aikaan, on erittäin kalliiksi tuleva työmarkkinariita. Te ette panosta työperäiseen maahanmuuttoon vaan kasaatte esteitä sille. Te ette tartu vihreään siirtymään. Te ette panosta koulutukseen ja osaamiseen. Sen sijaan te käytätte aikaa bensapopulismiin, ympäristölle haitallisiin verotuksiin, turkistarhaukseen ja tällaisen sekasorron aiheuttamiseen, mikä ei varmasti johda hyvään lopputulemaan.

Johtajuus on, arvon pääministeri, hukassa. Se on ehkä se kaikkein suurin ongelma, että kukaan ei enää hallitse tätä tilannetta, johon Suomi on ajautunut. Kysynkin, arvon pääministeri: eikö suurinta johtajuutta olisi nyt näyttää edes piirun verran nöyryyttä, tuoda aito, tasapainoisempi linja tähän saliin ja keskusteluun, rakentaa luottamusta ja varmistaa, että tämä sekasorto pysähtyy nyt ja Suomen talous todella voi vahvistua, yhdessä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.23 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, mistä tuosta syytösten vyörystä aloittaisi.

Korjataan nyt ainakin yksi asia sieltä heti ensi alkuun. [Vasemmalta: Nöyryys!] Hallitus panostaa koulutukseen — miljardi euroa tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin sekä peruskoulun kuntoonsaattamiseen — ja otan tästä kiinni siksi, että samaan aikaan, kun me tehdään näitä välttämättömiä uudistuksia, [Krista Kiuru: Koulutuksesta leikataan!] joilla saadaan ihmisille töitä ja työpaikkoja ja investointeja Suomeen, ja samaan aikaan, kun meidän on välttämätöntä huolehtia meidän turvallisuudesta ja valtavasti kasvavista sote-kuluista, me rakennamme myöskin tulevaisuutta.

Hallituksella on strategia, ja hallituksella on visio [Sofia Virta: Se ei toimi!] — se on kokonaisuus, ja se kuulkaa toimii [Välihuutoja] — mutta se velkamäärä, mikä meillä on, on peruja pitkältä ajalta, siitä, että Suomessa ovat nämä rakenneuudistukset jääneet tekemättä, ja siitä, että julkista sektoria on kasvatettu koko ajan uudella ja uudella lainsäädännöllä. Tämä vaatii tarttumista toimeen. Se on hallitukselta johtajuutta ja määrätietoisuutta, että me pidämme kiinni meidän hyvästä ohjelmasta, joka on kokonaisuus.

Nyt minä sanon: Lakkojen pitää loppua. Niillä ei pysty vaikuttamaan hallituksen linjaan. Paikka on neuvotteluissa paikallisesta sopimisesta, täällä työrauhasta, ja heti kaikki takaisin sinne työmarkkinamallineuvotteluihin. Me mennään yksi lakihanke kerrallaan, [Puhemies koputtaa] ja jokaisessa on kolmikantaryhmät. Kyllä tässä on paikka neuvotella, [Puhemies koputtaa] mutta jos ei me anneta periksi, niin sitten sanotaan, että ei neuvotella. [Hanna Sarkkinen: Mitä neuvottelua se on, jos ette ole valmis joustamaan?]